

DOCUMENTAȚIE DE PROIECT

PROIECT DEȘEURI SOLIDE CHIȘINĂU

CADRU DE RESTABILIRE A MIJLOACELOR DE
TRAI

PUBLIC

AUGUST 2017

PROIECT DEȘEURI SOLIDE CHIȘINĂU

CADRU DE RESTABILIRE A
MIJLOACELOR DE TRAI

Public

Data: August 2017

Detalii de contact:

Mariana Nazarenco
Manager de oficiu, Direcția Generală / Cancelaria
Regia Autosalubritate
MD-2069, str. 27 Martie 1918, nr. 14, Chișinău

CUPRINS

1	INTRODUCERE.....	5
2	DESCRIEREA PROIECTULUI	6
3	CADRUL LEGISLATIV	7
3.1	LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA	7
3.2	CERINȚELE BERD	8
3.3	DECALAJUL ÎNTRE LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA ȘI CERINȚELE BERD	9
4	PERSOANELE AFECTATE	9
5	ELIGIBILITATE ȘI DREPTURI.....	12
5.1	ELIGIBILITATE LA ASISTENȚA DE RESTABILIRE A MIJLOACELOR DE TRAI.....	12
5.2	DESCRIEREA DREPTURILOR	13
5.3	MATRICEA DREPTURILOR.....	13
6	IMPLEMENTAREA RESTABILIRII MIJLOACELOR DE TRAI ..	15
6.1	DESEMNAREA UNUI MANAGER DE RESTABILIRE A MIJLOACELOR DE TRAI.....	15
6.2	RECENSĂMÂNTUL ȘI DATA LIMITĂ	15
6.3	IDENTIFICAREA SERVICIILOR ȘI PROGRAMELOR DE SUPT DISPONIBILE.....	16
6.4	OFERIREA DE SPRIJIN ȘI ASISTENȚĂ	16
7	DISEMINAREA INFORMAȚIEI ȘI CONSULTAREA.....	17
7.1	IMPLICAREA ANTERIOARĂ A PĂRȚILOR INTERESATE	17
7.2	IMPLICAREA PRECONIZATĂ A PĂRȚILOR INTERESATE	17

8	MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR PUBLICULUI	18
9	CADRUL INSTITUȚIONAL.....	19
10	PROGRAMUL DE IMPLEMENTARE	19
11	MONITORIZAREA ȘI RAPORTAREA	20
11.1	MONITORIZAREA	20
11.2	RAPORTARE	20
12	RESURSELE PENTRU IMPLEMENTAREA CRMT	21

1 INTRODUCERE

Regia Autosalubritate, o întreprindere municipală de gestionare a deșeurilor solide („Întreprinderea”) din orașul Chișinău („Orașul”) planifică să implementeze Proiectul Deșeuri Solide Chișinău, care presupune investiții prioritare în sistemul de eliminare a deșeurilor solide din Chișinău.

Proiectul va fi cofinanțat dintr-un împrumut de până la 10 milioane Euro de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare („BERD” sau „Banca”) și o subvenție de capital, de până la 5 milioane Euro, de la un donator internațional. La moment, au fost identificate două componente cheie care ar putea fi finanțate din acest împrumut: modernizarea rampei de gunoi de la Țânțăreni, pentru conformitate cu cerințele UE, și închiderea amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor din sectorul Ciocana, Chișinău („Proiectul”).

În timpul efectuării Studiului de Fezabilitate și Evaluării impactului de mediu și social (EIMS) al Proiectului, sa determinat că în jur de 50 de persoane colectează gunoi la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana, ca mijloc de subzistență, din care 15 - 20 de persoane practică această activitate zilnic. Din moment ce amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana va fi închis, aceste persoane nu vor mai putea colecta deșeuri și își vor pierde sursa de venit. În conformitate cu Politica socială și de mediu a BERD din 2014, în cazul în care Proiectul presupune dislocarea economică, este necesară elaborarea și implementarea unor măsuri adecvate de restabilire a mijloacele de trai.

Regia Autosalubritate, cu suportul consultanților, a elaborat prezentul Cadru de Restabilire a Mijloacelor de Trai (CRMT), în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova și Politica socială și de mediu a BERD din 2014, în special Cerința de Performanță 5 (Achiziționarea de terenuri, relocarea involuntară și dislocarea economică).

Întrucât, la moment, nu se cunoaște data exactă preconizată pentru închiderea amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana, nu poate fi stabilit momentul impactului asupra mijloacelor de trai ale colectoarelor de gunoi și data limită de eligibilitate la asistență. Prin urmare, la momentul de față, se elaborează un document-cadru în locul unui plan, în scopul de a prezenta măsurile de înregistrare a colectoarelor de gunoi și de acordare a asistenței necesare pentru identificarea unor surse alternative de venit după închiderea amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor. Având în vedere că numărul persoanelor care colectează gunoi cu regularitate la amplasamentul temporar este relativ mic, precum și faptul că o stație privată de sortare a deșeurilor, care se va deschide în viitorul apropiat, planifică să angajeze un număr mai mare de persoane decât numărul curent de colectori de gunoi, s-ar putea ca, mai târziu, să nu fie necesară elaborarea unui Plan de Restabilire a Mijloacelor de Trai (PRMT) și să fie implementate principiile și procesele descrise în acest document-cadru. În cazul în care va fi necesară elaborarea PRMT, Regia Autosalubritate și BERD vor conveni asupra domeniului de aplicare și amplitudinii acestuia.

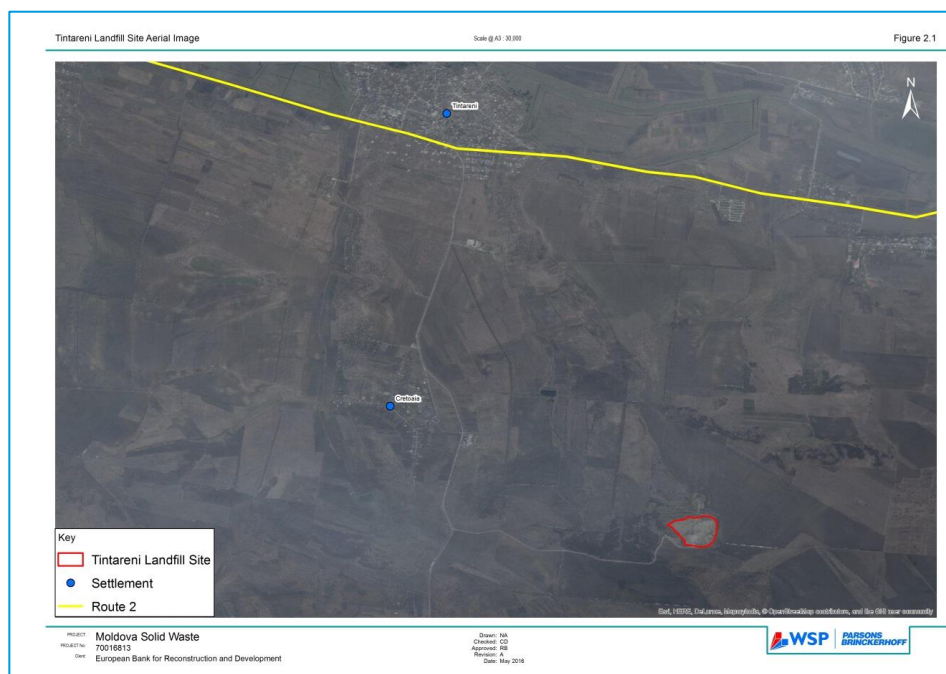
2 DESCRIEREA PROIECTULUI

2.1.1

Regia Autosalubritate a gestionat anterior rampa de gunoi de la Țîntăreni (raionul Anenii Noi), care se întinde pe o suprafață de aproximativ 22 ha și se află la 35 km sud-est de Chișinău și aproximativ 5 km de satele Țîntăreni și Crețoaia (a se vedea Figura 2-1). În 2010, activitatea rampei de gunoi de la Țîntăreni a fost sistată în rezultatul plângerilor parvenite de la locuitorii satului Țîntăreni referitoare la poluarea cauzată de rampa de gunoi.

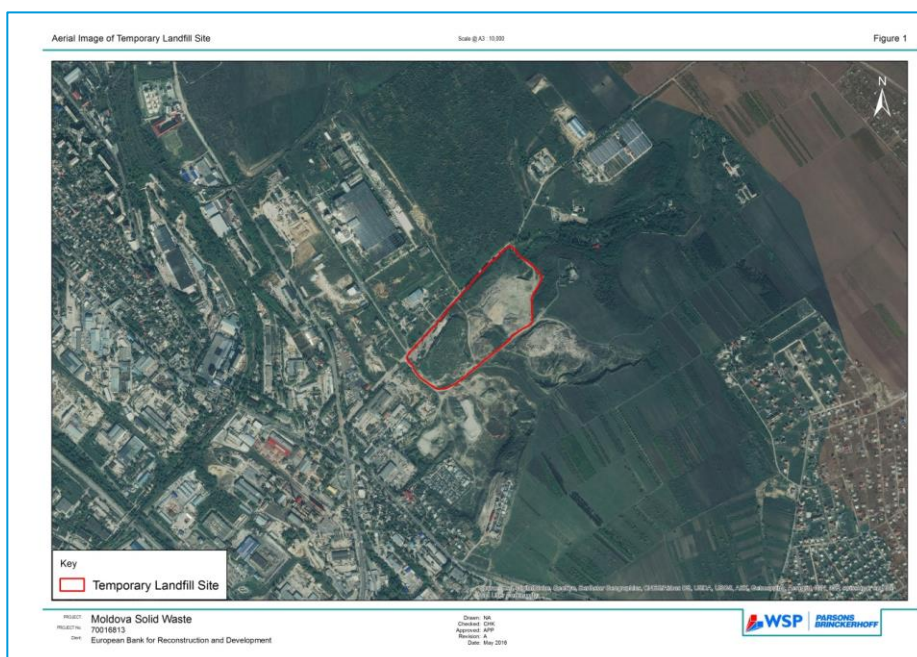
Orașul Chișinău a analizat plângerile împreună cu autoritățile relevante de mediu. Orașul a ajuns la concluzia că unele dintre cele mai grave impacturi adverse pretinse ale rampei de gunoi de la Țîntăreni nu au fost justificate, iar impacturile minore au fost considerate gestionabile. Activitatea rampei de gunoi este oprită la moment și locuitorii satului Țîntăreni sunt foarte îngrijorați de situație, fiind siguri că rampa de gunoi le poluează apele subterane și le afectează negativ sănătatea. Ei folosesc apele subterane pentru irigare și consum.

O evaluare a riscurilor hidrogeologice (ERH) a fost efectuată de WSP I PB pentru a evalua efectele potențiale ale depozitului de deșeuri de la Țîntăreni asupra apelor freatice din partea inferioară conectate hidrogeologic și hidraulic și asupra apelor de suprafață. Potrivit ERH, deși calitatea apei din fântânile de captare în satul Țîntăreni și râul Bâc sunt sub standardul de calitate adoptat, acest lucru mai degrabă este rezultatul altor surse potențiale de contaminare decât depozitul Țîntăreni, cum ar fi depozitarea la scară mică a deșeurilor locale și îngrășămintele agricole. Potrivit studiului, evacuările din depozitul de deșeuri nu reprezintă un risc semnificativ pentru receptorii situați la mai mult de 500 m de plasament.

Figura 2-1 Fotografie aeriană a locației rampei de gunoi de la Țîntăreni

La moment, întreprinderea depozitează deșeurile la un amplasament temporar de depozitare a deșeurilor din sectorul Ciocana al orașului Chișinău (a se vedea Figura 2-1). Însă amplasamentul temporar de la Ciocana are mai multe impacturi adverse grave decât rampa de gunoi de la Țîntăreni.

Figura 2-2 Fotografie aeriană a amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor din sectorul Ciocana, Chișinău

La moment, sunt colectori neautorizați de gunoi, care colectează gunoi la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor. 15 - 20 de persoane practică această activitate în mod regulat (zilnic sau de câteva ori pe săptămână), iar alte 20 - 30 de persoane colectează gunoi ocazional. Nu există, în prezent, nici o stație de sortare a deșeurilor care să separe eficient deșeurile, deși o companie privată (ABS S.R.L.) finalizează construcția unei stații de sortare a deșeurilor în Chișinău, în apropierea amplasamentului temporar la Ciocana, și planifică să angajeze aproximativ 200 de persoane.

Orașul Chișinău vrea să redeschidă rampa de gunoi de la Țințăreni și să închidă amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana. Înainte de a fi redeschisă, rampa de gunoi de la Țințăreni va trebui să fie modernizată, pentru a se conforma standardelor UE. Fichtner Management Consulting a elaborat un plan de închidere a amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor din sectorul Ciocana, Chișinău.

3

CADRUL LEGISLATIV

3.1

LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA

ACTIVITĂȚILE ECONOMICE

Cadrul legislativ al Republicii Moldova nu dispune de prevederi clare cu privire la acordarea de asistență sau compensarea impacturilor negative asupra surselor informale de venit. Cu toate acestea, dreptul la muncă și protecția împotriva șomajului și dreptul la asistență și protecție socială sunt garantate de Constituția Republicii Moldova (Articolele 43 și 47), precum și o serie de alte legi specificate mai jos.

ACCESUL LA PROTECȚIE SOCIALĂ ȘI ANGAJARE ÎN CÂMPUL MUNCII

Problemele ce țin de acordarea de sprijin grupurilor vulnerabile sunt reglementate de legislația Republicii Moldova privind bunăstarea socială și accesul la angajare în câmpul muncii. Legea nr. 576 din 25 decembrie 2003 cu privire la bunăstarea socială și Legea nr. 123 din 18 iunie 2010 cu privire la serviciile sociale, care reglementează beneficiile și asistența socială acordată persoanelor/famiiliilor defavorizate, definite ca: copiii și tinerii care trăiesc în medii de risc, familiile care nu își pot satisface nevoile de bază, familiile fără venituri sau cu venituri mici, persoanele și familiile afectate de violența în familie, familii cu un singur întreținător și familiile monoparentale fără suport, familiile cu trei sau mai mulți copii, persoanele în vârstă, persoanele cu dizabilități și alte persoane și familii nevoiașe. Tipul de asistență se determină în mod individual, pentru fiecare persoană sau familie, în baza unei evaluări efectuate de către asistenții sociali. Legea nr. 102-XV din 13 martie 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, prevede modalitatea oferirii unui loc de muncă persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și asistența acordată acestora de către diferite instituții, inclusiv Agenția Națională Pentru Ocuparea Forței de Muncă.

EGALITATEA DE GEN

Legea nr. 5 din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femeile și bărbații din Republica Moldova abordează problemele egalității între sexe și prevede măsuri care să asigure această egalitate, inclusiv accesul egal la angajare și servicii.

ACCESUL LA INFORMAȚIE ȘI CONSULTĂRI

Legislația Republicii Moldova prevede dreptul cetățenilor de a fi informați corect și în timp util despre orice informație de interes public. Aceste prevederi sunt incluse în Constituția Republicii Moldova (1994), precum și în Legea Nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație.

Legea nr. 86 din 29.05.2014 privind EIM în Republica Moldova este armonizată cu Directiva 2011/92/UE și Convenția de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu (convenția de la Aarhus). Aceasta prevede obligațiile de a disemina informații și de a organiza consultări publice.

ACCESUL LA JUSTIȚIE

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) și oficiile lui teritoriale, unul dintre care se află la Chișinău, implementează sisteme gratuite de asistență juridică în Moldova, în conformitate cu politica definită de Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Baroul Avocaților colaborează cu CNAJGS în vederea acordării de asistență juridică. Consiliul Național activează în baza Regulamentului aprobat prin Ordinul Ministerului Justiției nr. 18 din 24.01.2008.

3.2

CERINȚELE BERD

Cerințele BERD privind dislocarea economică, relevante pentru Proiect, pot fi rezumate în felul următor:

- evitarea sau, atunci când aceasta nu este imposibilă, minimizarea relocării involuntare prin analizarea unor concepții alternative de proiect; elaborarea unor planuri de acțiuni adecvate de restabilire a mijloacele de trai, în cazul în care dislocarea este inevitabilă;
- atenuarea impacturilor sociale și economice adverse cauzate de achiziția de terenuri sau restricții impuse persoanelor afectate privind utilizarea și accesul la bunuri și teren prin acordarea de compensații pentru pierderea de bunuri la costul de înlocuire și asigurarea implementării activităților de relocare în condițiile furnizării corespunzătoare de informații, consultării și participării în cunoștință de cauză a celor afectați;

- îmbunătățirea sau, cel puțin, restabilirea capacităților de câștigare a mijloacelor de trai și veniturilor și a standardului de viață ale persoanelor dislocate, inclusiv pentru persoanele care nu au drepturi recunoscute legal sau cer despăgubiri pentru terenuri (prezente în aria proiectului la data limită), la nivelurile de dinainte de dislocare și oferirea de asistență pe durata perioadei de tranziție;
- identificarea persoanelor și grupurilor (prezente în aria proiectului la data limită) care pot fi afectate de dislocare în mod diferențiat sau disproporționat, din cauza statutului dezavantajat sau vulnerabil al acestora, și care pot avea capacități limitate de a solicita sau de a beneficia de asistență și beneficiile acordate de proiect;
- înființarea unui mecanism de soluționare a reclamațiilor, pentru a se putea primi și soluționa la timp sesizări specifice legate de compensare și relocare, făcute de persoane dislocate.

Lista de mai sus este un rezumat al CP 5 al BERD și este calificat prin trimitere la textul integral al politicii aplicabile¹.

3.3 **DECALAJUL ÎNTRE LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA ȘI CERINȚELE BERD**

Diferențele cheie dintre legislația Republicii Moldova și cerințele BERD, care sunt abordate prin intermediul elaborării prezentului CRMT, țin de recunoașterea preocupărilor și abordarea activităților informale generatoare de venit, adică colectarea gunoiului la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor. Cu toate că aceste activități nu sunt recunoscute de legislația națională ca surse legale de venit, în conformitate cu politica BERD, toate persoanele ale căror mijloace de trai, inclusiv cele informale, sunt afectate de proiect, trebuie să primească asistența corespunzătoare, pentru a îmbunătăți sau, cel puțin, a restabili aceste mijloace de existență la nivelurile de dinainte de implementarea proiectului.

CRMT include, de asemenea, prevederi specifice impuse de legislația Republicii Moldova și/sau Politica BERD, cum ar fi consultări cu persoanele afectate, înființarea și implementarea unui mecanism de soluționare a reclamațiilor, efectuarea unui recensământ și stabilirea unei date-limită de eligibilitate, precum și monitorizarea implementării măsurilor de restabilire a mijloacelor de trai și raportarea către BERD despre progresele înregistrate și rezultatele obținute.

4 **PERSOANELE AFECTATE**

În timpul pregătirii EIMS, au fost efectuate câteva vizite la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana, pentru a discuta cu colecții de gunoi neautorizați de la amplasament. La 13 iulie 2016, a fost efectuat un studiu socio-economic de către doi inspectori, care au fost însoțiți de un angajat al întreprinderii Regia Autosalubritate. În timpul acestei vizite, s-a anunțat că o a doua vizită urma să aibă loc (sâmbătă) la 16 iulie 2016 și cei prezenți au fost rugați să răspândească aceste informații și să invite și alți colecționari de gunoi să vină în ziua respectivă, dacă doreau să participe. În prima zi a studiului, au fost observați 20 de colecționari de gunoi (dintre care două femei) și 14 au fost de acord să răspundă la întrebări (dintre care unul a fost o femeie). A doua zi, la amplasament au fost observați 15 colecționari de gunoi, dintre care cinci nu au fost prezenți la amplasament în timpul primei vizite. Nici unul din ei nu a dorit să răspundă la întrebări.

---

¹ Textul integral al Politicii sociale și de mediu a BERD poate fi găsit la: <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

De fiecare dată, numărul de persoane care practică această activitate la amplasament a variat între 15 și 25 de persoane, două-trei dintre care erau femei. În baza informațiilor obținute din mai multe surse, s-a conchis că 15 - 20 de persoane practică această activitate zilnic, iar alte 20 - 30 de persoane ocazional. Nu au fost observați copii colectând gunoi, cu excepția ultimei vizite din luna iulie 2016, când a fost efectuată ancheta socio-economică. La acel moment, au fost văzuți mai mulți copii de vârstă școlară, însă ei nu se ocupau direct cu colectarea deșeurilor. Se presupune că au venit la amplasament împreună cu părinții, deoarece erau în vacanță.

În cadrul studiului socio-economic, doar trei colectori de gunoi și-au spus numele și prenumele, restul au preferat să nu ofere această informație sau să-și spună doar numele. De asemenea, doar o persoană a lăsat un număr de contact. Vârstele colectoarelor de gunoi intervievați variază între 18 și 49 de ani (vârsta medie 34) și sunt 14 bărbați și o femeie (42 ani). Toți sunt moldoveni și vorbesc limba română, patru dintre ei vorbesc și limba rusă.

Toți colectorii au spus că au acte personale (certificat de naștere, buletin sau pașaport) și trei dintre colectori au și permis de conducere. 11 dintre ei au studii medii incomplete (clasa 1 – a 9-a), iar doi au absolvit școala medie (clasele a 9-a și a 10-a) și doi au mers la o școală profesională (tractorist și operator de procesare a plasticului). Tabelul 4-1 oferă o scurtă prezentare a abilităților formale și non-formale ale colectoarelor de gunoi.

Tabelul 4-1 Abilitățile colectoarelor de gunoi (Sursa: Studiul, 2016)

Tipul abilității	Numărul de colectori
Conduce un vehicul	2
Pregătește hrana	2
Face curățenie	1
Se pricepe la construcții	1
Multe abilități (nu s-a specificat)	2
Nici o abilitate	8

O persoană a spus că are o dizabilitate (în rezultatul fracturării unui picior), iar restul au declarat că nu au nici o dizabilitate și nu suferă de nici o boală cronică. Când au fost întrebați unde locuiesc, 12 dintre ei au declarat că locuiesc în Chișinău. Însă, atunci când au fost rugați să spună adresa exactă (sat, sector), numai două persoane au oferit această informație: un colector locuiește în Grătiești (în municipiul Chișinău) și unul în satul Bubuieci. Alți doi colectori de gunoi au spus că locuiesc în satul Geamăna, în raionul Anenii Noi, care se află la sud de rampa de gunoi de la Țîntăreni.

Toți colectorii de gunoi intervievați au spus că există, cel puțin, un adult în gospodăria lor (mai mare de 18 ani) și șase dintre ei au spus că au cel puțin un copil în familie (mai mic de 18 ani) (doi au spus că au doi copii). Mărimea medie a gospodăriilor colectoarelor de gunoi este de 3,43 membri. Toți colectorii de gunoi au declarat că nu au o altă sursă de venit, iar opt dintre ei au spus că sunt singurii care câștigă bani în gospodăria lor. Trei dintre aceștia au câte un copil.

Toți colectorii de gunoi au declarat că sunt singurii din familie care se ocupă cu colectarea gunoiului la amplasament. Este de remarcat faptul că, în timpul discuțiilor anterioare cu colectorii de gunoi, unii au spus că fac munci ocazionale sau muncesc în agricultură, iar unii din ei se ocupă de prelucrarea pământurilor proprii. O persoană a spus că primește pensie și că colectarea gunoiului îi aduce un venit suplimentar. Asistenții sociali din satul Bubuieci au afirmat că nici unul dintre beneficiarii de asistență socială înregistrați în registrele lor nu practică această activitate, deoarece majoritatea beneficiarilor lor sunt persoane în vârstă, cu pensii foarte mici. Ei au spus, de asemenea, că î-i cunosc pe unii dintre sătenii lor care colectează gunoi și a parte din ei au pământ, iar alții mai fac și munci agricole sezoniere. În opinia asistenților sociali, deși colectarea gunoiului la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana este dăunătoare pentru sănătate, aceasta pare să fie o activitate profitabilă.

Cu referire la perioada implicării în colectarea gunoiului la amplasamentul temporar de la Ciocana, 6 colectori de gunoi au spus că practică această activitate de 6 luni - 1 an, alți 6 colectori de gunoi de 1 – 2 ani, în timp ce doi au spus că fac acest lucru de mai puțin de 6 luni. Toți colectorii de gunoi intervievați au declarat că vin la amplasament în mod regulat, 50% dintre ei în fiecare zi, iar restul 50% de mai multe ori pe săptămână, pentru o perioadă medie de timp de 6 ore pe zi.

Toți colectorii de gunoi bărbații au spus că strâng hârtie, metal și sticlă. Cinci dintre ei au spus că strâng și plastic. O femeie a spus că strânge lemn.

Fiind întrebați despre veniturile totale lunare ale gospodăriilor lor, opt dintre colectorii de gunoi au numit suma de (a se vedea Tabelul 4-2), iar restul au spus că nu doresc să răspundă la această întrebare sau nu știu care sunt veniturile totale lunare ale gospodăriilor lor. Când au fost întrebați despre cât de mult câștigă din colectarea gunoiului, majoritatea (9 colectori de gunoi) au declarat că ei câștigă între 1 001 și 2 000 de lei pe lună, doi dintre colectori au spus că câștigă între 2 001 – 4 000 lei, iar trei nu au răspuns la această întrebare.

Tabelul 4-2 Veniturile gospodăriilor colectoarelor de gunoi (Sursa: Studiul 2016)

Venitul total lunar al gospodăriei estimat (1 USD = 19,83 MDL)	Fără altă sursă de venit a gospodăriei	1 altă sursă de venit a gospodăriei	2 alte surse de venit a gospodăriei
2000 MDL (101 USD)	4 colectori	-	-
3000 MDL (151 USD)	-	1 colector	-
4000 MDL (202 USD)	-	2 colectori	1 colector

Dacă informațiile referitoare la venituri sunt analizate împreună cu venitul gospodăriei estimat (și numărul de venituri într-o gospodărie), precum și prezența colectoarelor de gunoi la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor, se poate concluziona că colectorii de gunoi câștigă până la 2 000 de lei pe lună, muncind la amplasamentul temporar câteva zile pe săptămâna (a se vedea Tabelul 4-3). Această cifră corespunde cu informațiile primite de consultanți în timpul unei vizite la fața locului, în noiembrie 2015, atunci când un colector de gunoi a menționat un câștig de aproximativ 150 lei pe zi, adică aproximativ 2 000 lei pe lună, dacă se lucrează trei - patru zile pe săptămână. Câțiva dintre persoanele prezente zilnic la amplasamentul de la Ciocana, au spus că câștigă între 2 000 lei și 4 000 lei, majoritatea colectoarelor, însă, nu au dorit să comunice informații cu privire la veniturile lor (personale și ale gospodăriei).

Tabelul 4-3 Salariile din Moldova în comparație cu câștigurile colectoarelor de gunoi

Salariul mediu lunar net în Moldova (aprilie 2016), normă întreagă	Salariul minim lunar net în Moldova în sectorul privat (estimat), normă întreagă - 2015	Salariul minim lunar net în Moldova în sectorul public (estimat), normă întreagă - 2015	Câștigul mediu al unui colector de gunoi, muncind câteva zile pe săptămână – iulie 2016	Câștigul mediu al unui colector de gunoi, muncind zilnic – iulie 2016
4 026 MDL	1 558 MDL	820 MDL	2 000 MDL	Între 2 000 și 4 000 MDL

Când au fost întrebați de ce practică colectarea gunoiului, cei mai mulți respondenți (9) au spus că nu știu să facă altceva, trei au declarat că fac mai mulți bani în această activitate decât dacă ar fi angajați oficial, iar doi au declarat că și-au pierdut locul de muncă. Una dintre respondenți a spus că, în acest mod, ea colectează hrană pentru animalele sale.

Fiind întrebați dacă ar dori să fie angajați oficial la o stație de sortare a deșeurilor, în cazul în care amplasamentul temporar de la Ciocana ar fi închis, 6 au spus că ar dori, iar 8 au spus nu i-ar interesa. Cei care au spus că nu ar fi interesați, și-au confirmat alegerea spunând că ei nu doresc ca amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor să fie închis, deoarece acesta le asigură o

sursă de venit, iar trei au spus că, dacă ar fi angajați oficial, ar primi un salariu foarte mic. Unul dintre colectori de gunoi care s-au arătat interesați de posibilitatea de a fi angajați oficial, de asemenea, a subliniat faptul că decizia ar depinde, în ultimă instanță, de mărimea salariului.

5

ELIGIBILITATE ȘI DREPTURI

Regia Autosalubritate va oferi asistență tuturor colectoarelor de gunoi de la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor, pentru a identifica surse alternative de venit înainte de închiderea amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor. Eligibilitatea la asistență și drepturile sunt descrise în următoarele secțiuni ale prezentului document.

5.1 ELIGIBILITATE LA ASISTENȚA DE RESTABILIRE A MIJLOACELOR DE TRAI

Închiderea amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana va afecta în jur de 50 de colectori de gunoi și gospodăriile acestora, fiindcă ei nu vor mai putea să colecteze deșeuri. Însă, din cei 50 de colectori de gunoi, doar 15 - 20 de persoane practică această activitate cu regularitate, iar ceilalți ocazional. Cei mai afectați vor fi colectorii de gunoi care vin la amplasamentul temporar cu regularitate (zilnic sau de câteva ori pe săptămână).

La moment, nu se cunoaște data exactă preconizată pentru închiderea amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana și, din acest motiv, nu poate fi stabilită o dată limită a eligibilității, cu mult timp înainte de apariția impactului real asupra mijloacelor de trai. Prin urmare, Regia Autosalubritate va continua să monitorizeze și să înregistreze periodic (săptămânal) prezența colectoarelor de gunoi la amplasamentul temporar. Data limită a eligibilității finale va fi stabilită cu șase luni înainte de închiderea amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor, după cum s-a convenit de către Regia Autosalubritate și BERD.

În perioada de până la stabilirea datei limită, se va oferi asistență tuturor colectoarelor de gunoi care vor fi găsiți la amplasament și vor fi dispuși să participe la activitățile de restabilire a mijloacelor de trai. În scopul de a evita comportamentul oportunist, zilele și orele exacte de înregistrare a colectoarelor de gunoi vor varia și nu vor fi anunțate în prealabil. Astfel, nu toți cei care vor fi prezenți la amplasamentul temporar la orice oră, vor fi eligibili la asistență după data limită.

O matrice a drepturilor provizorii a fost elaborată și inclusă în prezentul document (a se vedea Secțiunea 5.3), însă aceasta va fi revizuită și actualizată după stabilirea datei limită. În general, colectorii de gunoi care practică această activitate cel mai des și ale căror mijloace de trai depind mai mult de colectarea gunoiului la amplasament, vor beneficia de mai multă asistență, care va viza, în special, formarea profesională și ofertele de angajare în câmpul muncii. Cei care lucrează la amplasamentul temporar în fiecare zi vor avea prioritate, vor fi angajați direct de către Regia Autosalubritate și vor beneficia de formarea profesională necesară.

Majoritatea colectoarelor de gunoi, care vin la amplasamentul temporar de la Ciocana cu regularitate, sunt bărbați și, în timpul celor câteva vizite la fața locului, au fost văzute doar două sau trei femei. Există puține informații despre colectorii de gunoi femei, deoarece doar una dintre ele a acceptat să participe la studiul socio-economic efectuat la amplasament. S-ar putea ca femeile colectoare de gunoi să fie mai vulnerabile decât bărbații, în cazul în care, de exemplu, ele colectează mai puține deșeuri și să câștigă mai puțini bani, sunt mame singure sau se ocupă de îngrijirea copiilor, siguranța lor la amplasamentul temporar este pusă în pericol, etc. Datorită numărului mic de persoane afectate, acest impact este considerat negativ, dar minor. Cu toate acestea, împreună cu lucrătorii sociali, se va depune maximum efort pentru a le ajuta să găsească alte activități generatoare de venit sau să beneficieze de asistență socială sau alte tipuri de asistență menită să le ajute să depășească efectele dislocării economice.

5.2 DESCRIEREA DREPTURILOR

Regia Autosalubritate, în colaborare cu prestatorii de servicii, vor întreprinde mai multe măsuri de acordare de asistență colectorilor de gunoi, după cum se specifică mai jos.

Programe de instruire și acces la angajarea în câmpul muncii/restabilire a mijloacelor de trai
Colectorii de gunoi vor beneficia de următoarele oportunități menite să-i ajute la restabilirea și/sau îmbunătățirea nivelului de trai:

- accesul la angajare în câmpul muncii la noua stație de sortare a deșeurilor, care urmează să fie deschisă de către compania ABS S.R.L.
- accesul la programele disponibile generatoare de locuri de muncă/venituri în Chișinău și în apropiere, oferite de agențiile și instituțiile din oraș/țară. Acesta include oportunitățile de angajare disponibile la Regia Autosalubritate, în cadrul proiectului și alte oportunități, precum și cele disponibile la alte întreprinderi comunale publice din oraș;
- accesul la oportunitățile de formare profesională disponibile în cadrul serviciului național de ocupare a forței de muncă (construcții, șoferie, croitorie, lucrări mecanice, etc.), în funcție de abilitățile și preferințele acestora;
- accesul la alte tipuri de formare (de exemplu, căutarea unui loc de muncă și aplicarea, crearea și gestionarea unei afaceri mici, îmbunătățirea abilităților de comunicare, etc.), de asemenea, disponibile în cadrul Serviciului Național de ocupare a forței de muncă. Tipurile de instruire vor fi selectate în funcție de nevoile și preferințele persoanelor afectate.

S-ar putea ca nu toate PAP să fie interesate de oportunități generatoare de locuri de muncă/venituri care le sunt oferite. Managerul de RMT va crea un sistem (a se vedea Secțiunea 6.1) de gestionare a problemelor concrete legate de oportunitățile de angajare. De exemplu, fiecărei persoane afectate i se vor oferi minimum trei posibilități adecvate de angajare, după care obligația întreprinderii va fi considerată consumată.

Deoarece se cunoaște că sunt și câteva femei colectorii de gunoi, Regiei Autosalubritate și-a exprimat angajamentul de a asigura accesul la toate aceste oportunități, în egală măsură, pentru femei și bărbați, inclusiv accesul la locurile de muncă din cadrul Proiectului.

Srijin în accesul la asistența socială

Asistenții sociali vor evalua toți colectorii de gunoi interesați, pentru a determina cine și de ce tip de asistență socială disponibilă poate beneficia în temeiul legislației naționale, și îi va ajuta să solicite această asistență. Aici se includ serviciile sociale și beneficiile sociale (adică plățile), după cum sunt definite în Legea nr. 576 din 25 decembrie 2003 cu privire la bunăstarea socială și Legea nr. 123 din 18 iunie 2010 cu privire la serviciile sociale.

Alte tipuri de asistență

Colectorii de gunoi vor primi, de asemenea, alte tipuri de asistență identificate de către managerul de RMT (a se vedea Secțiunea 6.1), ca fiind utilă și care contribuie la îmbunătățirea accesului la alte surse de venit. O astfel de posibilitate sunt programele de reabilitare, oferite de către prestatorii locali de servicii medicale pentru a spori șansele de angajare ale colectorilor de gunoi afectați, de exemplu, cele legate de consumul excesiv de alcool.

Toate persoanele cu dizabilități sau care suferă de boli cronice vor beneficia de asistență pentru a avea acces la instituțiile sanitare corespunzătoare și a primi îngrijiri și tratament. În caz de necesitate, biroul din Chișinău al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat va oferi asistența juridică solicitată.

5.3 MATRICEA DREPTURILOR

Tabelul 5-1 Matricea drepturilor

Etapa Proiectului	Categorie de PAP	Numărul estimat	Drepturi
-------------------	------------------	-----------------	----------

Începutul implementării CRMT până la data limită	Toate persoanele înregistrate la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana	Până la 50 de persoane (15 - 20 colectează regulat, restul ocazional)	<ul style="list-style-type: none"> • Asistență la angajarea în câmpul muncii la noua stație de sortare a deșeurilor, care urmează să fie deschisă de către compania ABS S.R.L.; • Asistență pentru a avea acces la programele disponibile generatoare de locuri de muncă/venituri în Chișinău și în apropiere, oferite de agențiile și instituțiile din oraș/țară. Acesta include oportunitățile de angajare disponibile la Regia Autosalubritate, în cadrul proiectului și alte oportunități, precum și cele disponibile la alte întreprinderi comunale publice din oraș; • Asistență pentru a avea acces la oportunitățile de formare profesională disponibile în cadrul Serviciului Național de ocupare a forței de muncă (construcții, șoferie, croitorie, lucrări mecanice, etc.), în funcție de abilitățile și preferințele acestora; • Asistență pentru a avea acces la alte tipuri de formare (de exemplu, căutarea unui loc de muncă și aplicarea, crearea și gestionarea unei afaceri mici, îmbunătățirea abilităților de comunicare, etc.), de asemenea, disponibile în cadrul Serviciului Național de ocupare a forței de muncă. Tipurile de instruire vor fi selectate în funcție de nevoile și preferințele persoanelor afectate.
După data limită până la finalizarea procesului de restabilire a mijloacelor de trai.	Colectorii de gunoi prezenți la amplasamentul temporar de la Ciocana la mai mult de 60% din vizitele de înregistrare	Nu se cunoaște până la stabilirea datei limită Estimat 15 - 20 persoane	<ul style="list-style-type: none"> • Acces la programele de angajare/generatoare de venit și instruire (profesională sau de alt tip) prezentate mai sus; • Acces la servicii sociale și de sănătate, unde este cazul. Se va atrage o atenție deosebită femeilor colectorii de gunoi vulnerabile și asigurarea asistenței directe din partea asistenților sociali, pentru a evalua condițiile socio-economice ale și a le oferi suportul necesar pentru a obține un loc de muncă sau o altă sursă de venit; • Alte forme disponibile și necesare de asistență.

După data limită până la finalizarea procesului de restabilire a mijloacelor de trai	Colectorii de gunoi prezenți la amplasamentul temporar de la Ciocana la 20% - 60% din vizitele de înregistrare	Nu se cunoaște până la stabilirea datei limită	<ul style="list-style-type: none"> Acces la programele de angajare în câmpul muncii prezentate mai sus.
După data limită până la finalizarea procesului de restabilire a mijloacelor de trai	Colectorii de gunoi prezenți la amplasamentul temporar de la Ciocana la 20% din vizitele de înregistrare	Nu se cunoaște până la stabilirea datei limită	Nici un fel de asistență după finalizarea termenului de acordare de asistență stabilit până la data limită.

6

IMPLEMENTAREA RESTABILIRII MIJLOACELOR DE TRAI

Secțiunea următoare enumeră activitățile care vor fi întreprinse în conformitate cu Cadrul de Restabilire a Mijloacelor de Trai.

6.1 DESEMNAREA UNUI MANAGER DE RESTABILIRE A MIJLOACELOR DE TRAI

Regia Autosalubritate va desemna un angajat, Manager de restabilire a mijloacelor de trai (RMT), care va fi responsabil de punerea în aplicare a măsurilor de restabilire a mijloacelor de trai din prezentul CRMT și va raporta directorului adjunct al întreprinderii. Această persoană va înregistra periodic colectorii de gunoi de la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana (recensământ) și, dacă va fi necesar, el/ea va fi ajutat de către lucrătorii întreprinderii Regia Autosalubritate, care sunt prezenți în permanență la amplasamentul temporar de la Ciocana (supraveghează descărcarea deșeurilor din autospeciale). Activitatea de recensământ este detaliată mai jos, în Secțiunea 6.2.

De asemenea, managerul RMT va colabora cu prestatorii de servicii, în special lucrătorii sociali din satul Bubuieci, persoanele desemnate de către serviciul național local de ocupare a forței de muncă să ajute colectorii de gunoi, precum și angajatorii potențiali, de exemplu Compania ABS S.R.L., în scopul de a se asigura că fiecare colector de gunoi beneficiază de asistența adecvată la care are dreptul.

6.2 RECENSĂMÂNTUL ȘI DATA LIMITĂ

Managerul RMT, cu suportul altor angajați ai întreprinderii Regia Autosalubritate, dacă va fi necesar, va vizita în mod regulat amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor, cel puțin o dată pe săptămână, și va înregistra toți colectorii de gunoi care lucrează la amplasament. Această activitate se va efectua în zilele diferite ale săptămânii, de luni până duminică, la ore diferite ale zilei, și va constitui recensământul persoanelor afectate. Managerul RMT va face o bază de date în Excel, pe care o va actualiza în permanență, și care va conține informații despre colectorii de gunoi, numele acestora și dacă au fost sau nu prezenți la amplasament la momentul efectuării vizitelor săptămânale.

Din moment ce se va cunoaște data închiderii amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana, va fi stabilită o dată limită, după cum au convenit Regia Autosalubritate și BERD,

după care orice colector de gunoi nou înregistrat nu va putea beneficia de asistență de restabilire a mijloacele de trai. Se va anunța data limită și implicațiile acesteia vor fi explicate persoanelor afectate de la amplasamentul temporar. Regia Autosalubritate va fi obligată să se ocupe de restabilirea mijloacelor de trai ale colectoarelor de gunoi înregistrați până la data limită, așa cum se specifică în Matricea Drepturilor (a se vedea Secțiunea 5.3.).

6.3 IDENTIFICAREA SERVICIILOR ȘI PROGRAMELOR DE SUPORT DISPONIBILE

Managerul RMT va identifica serviciile și programele de suport de care ar putea beneficia colectorii de gunoi. Acestea presupun programe și servicii implementate de mai multe părți interesate din oraș sau din țară, cum ar fi autoritățile și agențiile de stat, sectorul privat, organizațiile non-guvernamentale, etc.

Managerul RMT va colabora în special cu asistenții sociali din satul Bubuieci și serviciul de național de ocupare a forței de muncă, care pot oferi acces la programele existente de asistență potrivite pentru colectorii de gunoi.

Una din oportunitățile de angajare pentru colectorii de gunoi, care ar putea apărea înainte de închiderea amplasamentului temporar de la Ciocana, este compania privată ABS S.R.L., care intenționează să deschidă o stație modernă de sortare a deșeurilor, pe care a construit-o în apropierea amplasamentului temporar. Compania, care se ocupă de colectarea deșeurilor de câțiva ani și este cunoscută de către colectorii de gunoi, va crea aproximativ 200 de locuri de muncă. Managerul RMT va păstra legătura cu această companie, pentru a se asigura că colectorii de gunoi înregistrați vor fi informați despre oportunitățile de angajare oferite de companie și vor fi ajutați să aplice la ele de îndată ce acestea vor fi disponibile.

6.4 OFERIREA DE SPRIJIN ȘI ASISTENȚĂ

În timpul perioadei de înregistrare a colectoarelor de gunoi, adică recensământului, managerul RMT va comunica în mod regulat cu colectorii de gunoi și le va oferi informații despre orice oportunități sau programe disponibile de sprijin la angajarea în câmpul muncii. La această etapă, informațiile vor fi furnizate la nivel de grup și, în cazul în care colectorii de gunoi manifestă interes activ, informațiile detaliate vor fi furnizate individual. De exemplu, în cazul în care un angajator potențial solicită depunerea cererilor de angajare, colectorii de gunoi vor fi informați despre ce trebuie să conțină cererea, unde și când trebuie să fie depusă. Toate persoanele interesate vor fi invitate să se întâlnească cu managerul RMT, pentru a discuta despre nevoile concrete de asistență ale fiecăruia pentru a le facilita accesul la această oportunitate de angajare, ca de exemplu pregătirea documentelor necesare (Curriculum Vitae), expedierea cererii prin poștă, prin e-mail, etc., ghidare pentru interviu, etc.

După data limită, managerul RMT va lucra individual cu fiecare colector de gunoi înregistrat și interesat să obțină un loc de muncă, formare și alte tipuri de asistență, conform Matricei Drepturilor. Managerul RMT va monitoriza progresul fiecărui colector de gunoi și îl va ghida pe toată durata implementării CRMT, până la restaurarea completă a mijloacelor de trai.

7

DISEMINAREA INFORMAȚIEI ȘI CONSULTAREA

7.1 IMPLICAREA ANTERIOARĂ A PĂRȚILOR INTERESATE

În timpul etapei de determinare a domeniului de aplicare și elaborare a EIMS ale Proiectului, au avut loc întâlniri cu părțile interesate, în vederea pregătirii CRMT.

Au fost efectuate câteva vizite în teren, la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana, în scopul de a discuta cu colectorii neautorizați de gunoi de la amplasament. De asemenea, colectorii de gunoi au fost invitați să participe la consultările publice care au avut loc în satul Bubuieci la 16 mai 2016 și/sau să se întâlnească cu consultantii responsabili de elaborarea CRMT după consultările publice, însă ei nu au binevoit.

La 13 iulie 2016, a fost efectuat un studiu socio-economic de către doi inspectori, care au fost însoțiți de un angajat al întreprinderii Regia Autosalubritate. În timpul acestei vizite, s-a anunțat că o a doua vizită urma să aibă loc (sâmbătă) la 16 iulie 2016 și cei prezenți au fost rugați să răspândească aceste informații pentru a invita și alți colectori de gunoi să vină în acea zi, dacă doreau să participe. În prima zi a studiului, au fost observați 20 de colectori de gunoi (dintre care două femei), dintre care 14 au fost de acord să răspundă la întrebări (dintre care unul a fost o femeie). A doua zi, la amplasament au fost observați 15 colectori de gunoi, dintre care cinci nu au fost prezenți la amplasament în timpul primei vizite. Nici unul din ei nu a dorit să răspundă la întrebări.

Echipa de proiect s-a întâlnit cu autoritățile locale și naționale relevante, prestatorii de servicii (Serviciul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și asistenții sociali din satul Bubuieci) și reprezentanții companiei private ABS S.R.L., care planifică deschiderea unei stații de sortare a deșeurilor lângă amplasamentul temporar.

7.2 IMPLICAREA PRECONIZATĂ A PĂRȚILOR INTERESATE

Din a doua săptămână a lunii August 2017, în cadrul etapei de diseminare a EIMS, versiunea draft a CRMT va fi disponibilă în limbile română și engleză pentru a fi revizuită și a se face comentarii. Varianta electronică a acestui document va fi disponibilă pe o perioadă de timp de 120 zile pe următoarele portaluri:

- Portalul Primăriei: Bubuieci <http://www.bubuieci.md/>
- Portalul Regia Autosalubritate: <http://tintareni.primarie.md/>
- Portalul BERD: www.ebrd.com

Copii pe hârtie vor fi, de asemenea, disponibile în birourile primarilor din Țințăreni și Bubuieci:

- Satul Țințăreni, raionul Anenii Noi, Primăria; 0-265-33348.
- Satul Bubuieci, raionul Ciocana, municipiul Chișinău, Primăria: 0-22-414969.

În decursul acestei perioade de 120 zile, vor fi organizate consultări cu membrii comunității în legătură cu CRMT, la:

- Țințăreni, Primăria Țințăreni
- Bubuieci, Primăria Bubuieci

- Chișinău, Primăria Chișinău

Detaliile concrete referitoare la aceste evenimente, inclusiv datele și orele, vor fi prezentate în versiunea actualizată a Planului de implicare a părților interesate (PIPI) și vor fi făcute publice prin intermediul anunțurilor plasate pe portalurile relevante menționate mai sus, pe panourile de informare din sat și la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana .

În timpul perioadei de diseminare, va fi organizată o întâlnire cu colecții de gunoi afectați, pentru a le prezenta CRMT și de a primi feedback de la aceste persoane afectate direct. După diseminarea CRMT, documentul va fi revizuit în baza comentariilor și sugestiilor primite.

Regia Autosalubritate va continua discuțiile cu compania privată ABS S.R.L., care intenționează să deschidă o stație de sortare în viitorul apropiat. Atunci când compania va începe procesul de recrutare a angajaților pentru stația de sortare, Regia Autosalubritate va organiza o întâlnire cu colecții de gunoi de la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana și le va prezenta aceste informații. Reprezentanții ABS vor fi invitați să participe la această întâlnire, să prezinte condițiile de angajare la stația de sortare și să înregistreze colecții de gunoi care vor dori să muncească la această stație. Colecții de gunoi interesați vor fi invitați să prezinte documentele necesare pentru a iniția procesul de angajare și managerul RMT îi va ajuta să pregătească aceste documente, fie direct, fie prin intermediul asistenților sociali din comuna Bubuieci sau altor reprezentanți ai satului Bubuieci..

Colecții de gunoi, care vor continua să lucreze la amplasamentul temporar până la data limită, vor fi înregistrați periodic de către Regia Autosalubritate și informați despre orice măsuri de asistență și/sau oportunități potențiale de angajare din cadrul Proiectului, direct de către Regia Autosalubritate sau de contractanți, așa cum s-a descris în Secțiunea 6.

8

MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR PUBLICULUI

Regia Autosalubritate a elaborat un mecanism de soluționare a reclamațiilor pentru Proiect, pentru a accepta toate sesizările și comentariile legate de acesta, inclusiv cele asociate cu impactul asupra surselor de venit și restabilirea mijloacelor de trai. Un exemplu de Formular de reclamare este prezentat în PIPI al Proiectului.

Toate plângerile vor fi înregistrate și se va da un răspuns, în formă verbală sau scrisă, în termen de 15 zile, în conformitate cu metoda de comunicare preferată, specificată de către reclamant, în cazul în care sunt lăsate datele de contact ale reclamantului. Persoanele care fac comentarii sau reclamații au dreptul să solicite ca să nu le fie divulgat numele.

Orice persoană sau organizație poate trimite comentarii, reclamații și/sau cere informații, în persoană sau prin poștă, telefon sau poștă electronică la următoarele date de contact:

Atenție: Mariana Nazarenco
 Șef de birou al Cancelariei/Directorului General (Manager de reclamare)
 Regia Autosalubritate

Adresa poștală: MD-2069, str. 27 Martie 1918, nr. 14, Chișinău

Telefon: 022-740919; 022-746842

E-mail: regia-auto@mail.ru

Managerul de reclamare al întreprinderii Regia Autosalubritate va înregistra toate reclamațiile legate de Proiect în registrul de reclamații, inclusiv cele ce au tangență cu restabilirea mijloacelor de trai. Aceste plângeri vor fi analizate de către managerul RMT care va raporta managerului de reclamare, conducerii Regia Autosalubritate și BERD.

9

CADRUL INSTITUȚIONAL

Implementarea CRMT este responsabilitatea Regia Autosalubritate.

Regia Autosalubritate va desemna un manager de restabilire a mijloacelor de trai, care va fi responsabil de punerea în aplicare a măsurilor de restabilire a mijloacelor de trai și, dacă va fi necesar, el/ea va fi ajutat de către lucrătorii întreprinderii Regia Autosalubritate, care sunt prezenți în permanență la amplasamentul temporar de la Ciocana și se întâlnesc zilnic cu colectorii de gunoi. Managerul RMT va primi informații referitoare la sesizările ce țin de restabilirea mijloacelor de trai, primite de către managerul de reclamare (a se vedea Secțiunea 8) și va conlucra cu ea în vederea soluționării acestor reclamații.

Managerul RMT va raporta directorului adjunct al întreprinderii Regia Autosalubritate și va pregăti versiunile draft ale rapoartelor de monitorizare pentru BERD, care vor fi revizuite de conducere și trimise BERD.

Asistență pentru acces la oportunitățile de angajare în câmpul muncii și de asistență socială vor fi oferite de către instituțiile publice și lucrătorii relevanți, inclusiv asistenții sociali din satul Bubuieci din apropiere și Serviciul Național de Ocupare a Forței de muncă. Pot fi implicați și alți furnizori de servicii, în funcție de nevoile colectorilor de gunoi afectați și programările disponibile, de exemplu, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, ONG-urile locale, etc.

10

PROGRAMUL DE IMPLEMENTARE

La momentul elaborării prezentului CRMT, nu a fost stabilită data închiderii amplasamentului temporar de depozitare a deșeurilor de la Ciocana, însă se preconizează că acest lucru se va întâmpla în 2017, deoarece capacitatea amplasamentului temporar se va epuiza în scurt timp.

Activitate / perioadă	T1 2017	T2 2017	T3 2017	T4 2017	2018
Numirea managerului RMT	X				
Vizitarea amplasamentului temporar și înregistrarea săptămânală a colectorilor de gunoi (recensământ)	X	X			
Identificarea programelor și serviciilor care vor fi oferite colectorilor de gunoi	X	X			
Oferirea oportunităților de angajare și formare pentru toți colectorii de gunoi înregistrați	X	X			
Stabilirea datei limită (cel puțin 6 luni înainte de închiderea amplasamentului temporar de la Ciocana) și închiderea listei de înregistrare a colectorilor de gunoi		X			

Activitate / perioadă	T1 2017	T2 2017	T3 2017	T4 2017	2018
Întâlniri individuale cu colecții de gunoi pentru a evalua abilitățile și nevoile acestora și a le oferi oportunități de angajare și/sau formare, sau alte tipuri de asistență (de ex. asistență socială)		X	X	X	X
Monitorizare și raportare	X	X	X	X	X

11 MONITORIZAREA ȘI RAPORTAREA

11.1 MONITORIZAREA

Managerul RMT va monitoriza implementarea CRMT, pentru a se asigura că activitățile au rezultatele scontate și a determina dacă sunt sau nu sunt necesare schimbări în abordarea sau implementarea cadrului.

Tabelul 11-1 prezintă o listă indicativă a indicatorilor care vor fi folosiți în cadrul monitorizării. Indicatorii pot fi revizuiți și/sau completați mai târziu, la sugestia managerului RMT sau BERD, dacă va fi necesar.

Tabelul 11-1 Indicatorii indicativi pentru monitorizare și raportare

Procesul de implementare a RMT	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul colecțiilor de gunoi înregistrați la amplasamentul temporar de depozitare a deșeurilor • Numărul colecțiilor de gunoi înregistrați la amplasament: prezența de 60% sau mai des; între 20% și 60% și mai puțin de 20% • Numărul consultațiilor și proceselor verbale • Numărul și tipul sesizărilor primite, rata soluționării cu succes a acestora • Programul activităților implementare în comparație cu agenda Proiectului • Resursele și/sau fondurile investite în implementarea CRMT
Asistență la angajare și restabilire a mijloacelor de trai	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul și tipul programelor de angajare/generatoare de venit oferite • Numărul persoanelor angajate și tipurile de posturi, tipurile de contracte (adică pe termen scurt sau lung) • Numărul persoanelor implicate în activități generatoare de venit
Programe de asistență și instruire	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul și tipul de instruire frecventate • Numărul persoanelor care au beneficiat de asistență juridică • Numărul persoanelor care au beneficiat de alte măsuri de asistență și tipul asistenței acordate
Acces la bunăstarea socială	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul colecțiilor de gunoi care au beneficiat de asistență socială și tipul de asistență acordată • Numărul persoanelor cu dizabilități și boli cronice care au fost ajutate să aibă acces la îngrijiri medicale și tratament

11.2 RAPORTARE

După începerea implementării CRMT, Regia Autosalubritate va trimite BERD rapoarte lunare scurte de progres și rapoarte semestriale detaliate de monitorizare elaborate de managerul RMT. La finalizarea restabilirii mijloacelor de trai ale colecțiilor de gunoi eligibili, va fi elaborat un raport final de implementare și va fi trimis BERD.

Managerul RMT va documenta toate întâlnirile și consultările cu procese verbale și fotografii, și acestea vor fi trimise BERD, împreună cu rapoartele de progres și raportul final.

12 RESURSELE PENTRU IMPLEMENTAREA CRMT

Regia Autosalubritate va implementa CRMT din resursele proprii.

Va desemna un angajat existent să conducă implementarea CRMT și acesta va fi ajutat de alți angajați ai întreprinderii Regia Autosalubritate, atunci când va fi necesar. Această persoană va colabora cu prestatorii locali de servicii pentru a se asigura că colecții de gunoi eligibili dispun de posibilitatea de acces la oportunitățile de angajare și/sau formare profesională, precum și serviciile sociale prestate gratuit de aceste instituții.

În linii mari, se anticipează că vor fi necesare următoarele resurse:

- Resurse de personal (managerul RMT și alți angajați ai Regia Autosalubritate implicați în implementarea CRMT)
- Costurile călătoriilor locale, de exemplu costurile pentru a merge la amplasamentul temporar, a merge la întâlniri, etc.
- Costurile asociate cu oferirea beneficiilor sociale și/sau accesul la angajare în câmpul muncii și forma, care sunt incluse în bugetele prestatorilor de servicii
- Costurile administrative și de comunicare